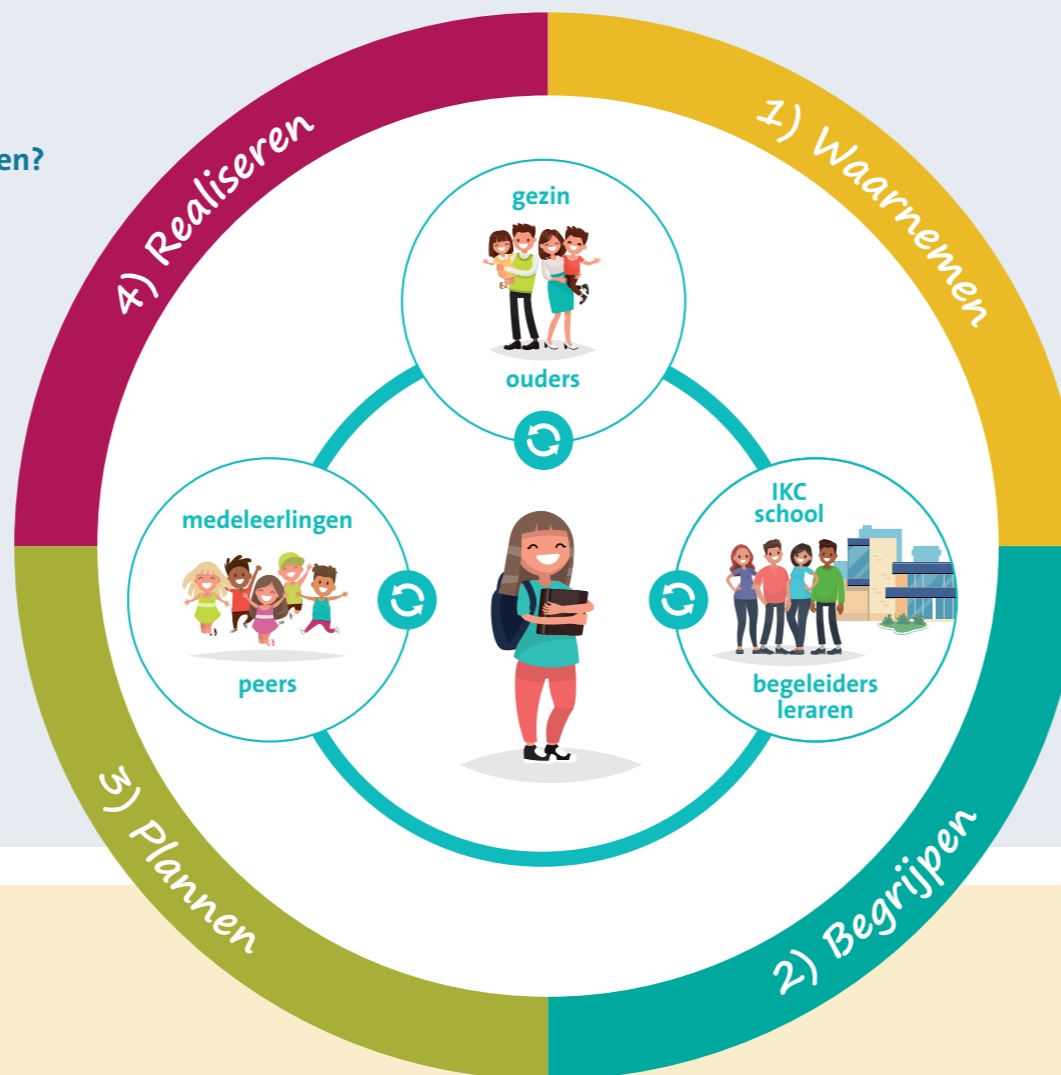

Hoe zie jij talenten van jonge kinderen?

Stimulerend signaleren

Hoe herken je potentie bij een kind? Zijn talenten altijd te zien? Stimulerend signaleren is een integrale en cyclische aanpak om zicht te krijgen op kinderen en hun onderwijsbehoeften. De aanpak is gebaseerd op handelingsgericht werken (waarnemen, begrijpen, plannen en realiseren). Je creëert een rijke speelleeromgeving waarin je doelgericht talenten, vaardigheden en interesses uitlokt, aanspreekt en observeert. Doordat je kinderen uitdaagt, kunnen kenmerken van een ontwikkelingsvoorsprong en talenten zichtbaar worden. Hierop sluit je weer aan met passende begeleiding en rijke activiteiten. Wat voor een kind 'rijk' is, hangt mede af van wat het kind thuis gewend is aan materialen, taalgebruik en activiteiten.

1) Waarnemen:

Wat zien we?

Elk kind heeft diverse talenten. De in aanleg aanwezige talenten zijn niet bij elk kind dat start op een basisschool, IKC of vve-instelling even ver ontwikkeld. Met behulp van de Intakevragenlijst Kleuters, zie QR-code, kun je alle ontwikkelingsgebieden van kinderen in beeld brengen, zodat je vanaf het begin je begeleiding kunt afstemmen op hun ontwikkelingsbehoeften. Hierdoor wordt een doorgaande ontwikkeling op elk domein mogelijk. Soms is een voorsprong niet in gedrag waarneembaar, maar kan hij wel naar voren komen in gesprek met het kind of de ouders/ verzorgers. Kinderen hebben vaak zelf ook een verwachting over wat ze gaan leren. Neem dit mee! Kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong kunnen zich snel aanpassen aan hun omgeving. Daarom is een rijke leeromgeving met een passend aanbod en passende begeleiding vanaf het begin belangrijk!

Rijke speelleeromgeving

Ontwerp in je lokaal diverse rijke plekken en betrek leerlingen bij de inrichting ervan. Aandachtspunten bij het ontwerpen van zo'n rijke speelleeromgeving:

- Zorg voor open opdrachten, met ruimte voor eigen inbreng, waaraan kinderen alleen maar ook samen kunnen werken.
- Stimuleer een onderzoekende houding; kinderen mogen experimenteren en aanraken.
- Gebruik spelmaterialen die veel handelings-, ervarings-, leer- en ontdekkingsmogelijkheden bieden, zodat het spel tot leven kan komen.
- Zorg ervoor dat alle activiteiten en materialen toegankelijk zijn voor alle leerlingen (niet beperkt voor een bepaalde groep).
- Bied authentieke contexten aan over betekenisvolle thema's die aansluiten bij de wereld buiten school.
- Geef opdrachten die een beroep doen op de zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid van kinderen.
- Bied gelegenheid tot grotere complexiteit en een hoger abstractieniveau, zodat kinderen met verschillende mogelijkheden kunnen samenspelen.
- Zorg voor opdrachten die een beroep doen op hogere orde denkvaardigheden (analyseren, evalueren en creëren), waarbij het niet gaat om het vinden van 'het goede' antwoord.
- Differentieer wat betreft niveau en talentgebieden, zie *ommezijde*.

2) Begrijpen:

Wat heeft het kind nodig?

Analyseer en interpreteer de verzamelde gegevens met zoveel mogelijk betrokkenen, vooral ook met de leerling zelf. Dat doe je door de leerling vragen te stellen over wat je hebt geobserveerd. Vertaal dit naar wat de leerling nodig heeft van leerkrachten, begeleiders, medeleerlingen en speelleeromgeving. Door het aanbod en de begeleiding voortdurend af te stemmen op de mogelijkheden van kinderen, kun je zorgen voor een doorgaande ontwikkeling.

Psychologische basisbehoeften

Elk kind heeft behoefte aan autonomie, competentie en relatie. Dit zijn de drie psychologische basisbehoeften. Besteed hier veel aandacht aan. Pas wanneer aan deze behoeften wordt tegemoetgekomen, raken kinderen gemotiveerd voor leren en wordt flow mogelijk.

Autonomie

Ruimte om zelf te kiezen en verantwoordelijkheid te dragen

Competentie

Vertrouwen en plezier in eigen kunnen

Relatie

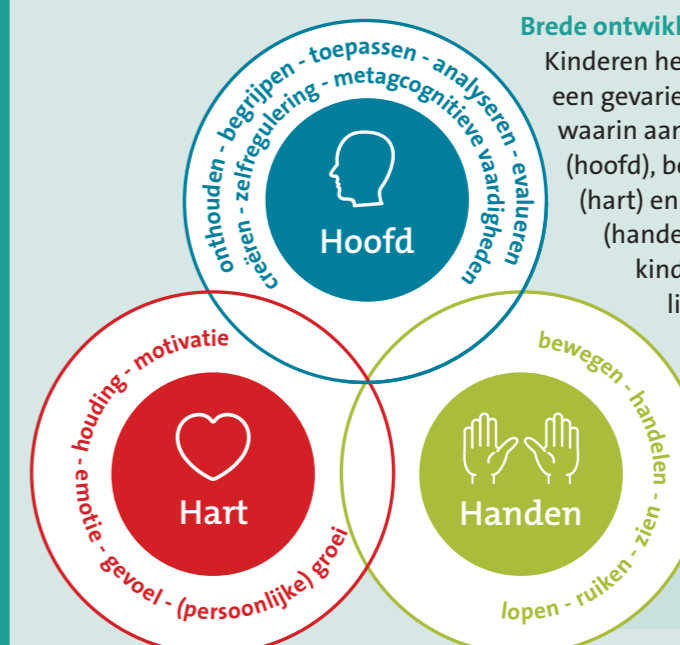
Je veilig, geaccepteerd en verbonden voelen

Jouw rol als leerkracht/begeleider

Het is van belang dat je als leerkracht/begeleider voorbeeldgedrag laat zien en kinderen zelfvertrouwen geeft. Als kinderen zien dat de leerkracht/begeleider ook fouten maakt, zich wil verwonderen en nieuwe dingen wil proberen en leren, dan gaan ze dat zelf ook doen. Dit stimuleert de groei mindset. Als je laat zien waar je blij van wordt, wat je gemakkelijk of moeilijk vindt, en hierover het gesprek aangaat met kinderen, leren kinderen dat ieder mens uniek is en sterke en minder sterke kanten heeft.

Brede ontwikkeling stimuleren

Kinderen hebben behoefte aan een gevarieerd onderwijsaanbod, waarin aandacht is voor cognitie (hoofd), betrokkenheid en passie (hart) en concreet aan de slag gaan (handen). Daardoor ervaren kinderen waar hun talenten liggen en ontdekken ze nieuwe interessegebieden. Dit stimuleert de brede ontwikkeling.

Breed ontwikkelen = balans in activiteiten gericht op hoofd, hart & handen

Hoe stimuleer jij talenten van jonge kinderen?

3) Plannen:

Wat gaan we doen?

Bespreek met de kinderen wat ze willen leren en stel doelen voor de komende periode. Je kunt leerlingen hierbij helpen door ze voorbeelden van doelen en rijke activiteiten te laten zien, zodat ze zelf kunnen kiezen. Activiteiten worden rijker door niet alleen de lagere denkvaardigheden (toepassen, begrijpen en onthouden) te stimuleren, maar vooral ook de hogere denkvaardigheden: creëren, evalueren en analyseren. Voor het stellen van doelen, verrijken van thema's en lesinhouden, tips en ideeën zoals bijvoorbeeld het werken met denksleutels, zie de QR-code.

Metacognitieve vaardigheden & zelfregulering

Door met kinderen te praten over de activiteiten, hun eigen rol, het leerproces en wat ze gemaakt en/of gedaan hebben, oefenen ze metacognitieve vaardigheden (denken over denken). Ze leren zichzelf beter kennen door deze gesprekken en dit stimuleert de zelfregulering (motivatie, zelfinzicht en zelfsturing).

(Denk)vaardigheden stimuleren

Voorbeeldvragen om de verschillende denkvaardigheden te stimuleren zijn:

Hogere denkvaardigheden	Lagere denkvaardigheden
Creëren Hoe zou je ... kunnen oplossen? Wat zou je allemaal kunnen doen met ...?	Toepassen Waar gebeurt ... ook? Waar gebruik je ... ook?
Evalueren Wat vind je van ...? Hoe zou jij ... hebben gedaan?	Begrijpen Kun je uitleggen waarom ...? Wat zal er gebeuren met ..., denk je?
Analyseren Kun je onderscheid maken tussen ... en ...? Wat is hetzelfde aan ...?	Onthouden Wat gebeurde er eerst en wat daarna? Wat is ...? Wat zijn ...?

Alle talentgebieden aanspreken

Voor de brede ontwikkeling is het goed om alle talentgebieden te stimuleren. Door rijke activiteiten leren kinderen waar hun talenten, interessegebieden of leervoorkeuren liggen. Wij onderscheiden de volgende 8 talentgebieden:

- logisch-mathematisch
- visueel-ruimtelijk
- muzikaal-ritmisch
- lichamelijk-kinesthetisch
- naturalistisch
- interpersoonlijk
- intrapersoonlijk
- verbaal-linguïstisch

TIP: Kijk of je alle talentgebieden regelmatig aan bod laat komen.

4) Realiseren:

Hoe gaan we het doen?

Het leerproces begeleiden

Ga voor, tijdens en na het spelen/werken met het kind of een groepje kinderen in gesprek. Geef feedback op hun inzet en inspanning en bemoedig ze. Investeer in een goede relatie en help ze doelen te stellen voor verdere ontwikkeling. Betrek daarbij bewust de kwaliteiten en talenten van kinderen: waar worden zij blij van? Door deze gesprekken leren de kinderen zichzelf steeds beter kennen en groeit hun zelfinzicht. Hierdoor kunnen ze steeds beter aangeven wat ze willen leren.

Voorbeeldvragen die je voor, tijdens en na het spelen/werken kunt stellen, zijn:

Vooraf	Tijdens	Achteraf
Wat wil je graag doen?	Wat heb je gedaan?	Wat weet je nu wat je eerst niet wist?
Wat wil je graag leren?	Hoe gaat het tot nu toe?	Wat vind je van het resultaat?
Waar word je blij van?	Wil je iets veranderen?	Waarover ben je tevreden?
Wat ga je nu kiezen?		Wat vind je van je aanpak?
		Hoe doe je het een volgende keer?
		Heeft het je moeite gekost?
		Wat deed jij zelf?
		Wat deed de ander?
		Wat wil je nu gaan leren?

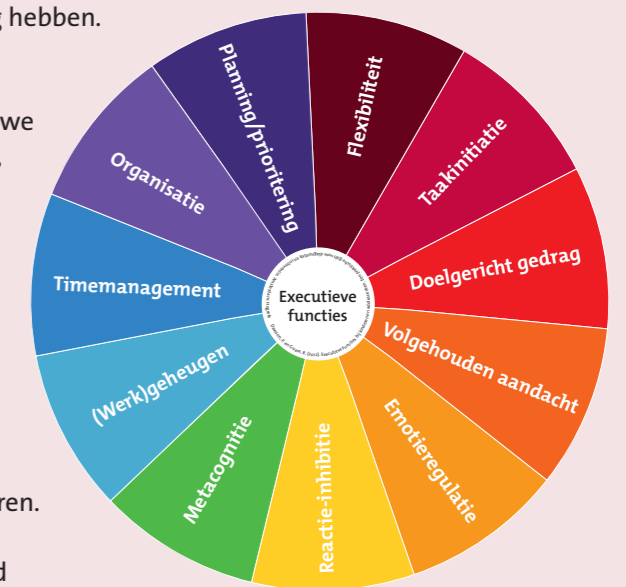
TIP: Wanneer kinderen het moeilijk vinden om wat ze willen, vinden of voelen onder woorden te brengen, kan het gebruik van pictogrammen helpen.

Wat je aandacht geeft groeit! Bedenk dat een gedragsverandering en positieve ontwikkeling in leerresultaten en houding tijd vraagt en dat kinderen voor het sturen en plannen van alle activiteiten executieve vaardigheden nodig hebben.

Executieve vaardigheden

Om taken doelgericht te kunnen uitvoeren doen we een beroep op de regelfuncties van de hersenen, ook wel executieve functies genoemd. Denk daarbij aan reactie-inhibitie, werkgeheugen, emotieregulatie, volgehouden aandacht, taakinitiatie, planning/prioritering, organisatie, timemanagement, doelgericht gedrag, flexibiliteit en metacognitie. Het is belangrijk om de vaardigheden die daarbij horen verder te stimuleren. Situaties die nieuw en uitdagend zijn voor kinderen lenen zich goed voor het ontwikkelen van executieve vaardigheden, omdat zij deze niet op de 'automatische piloot' (zonder na te denken) kunnen uitvoeren. Hoe kun je hen hierbij ondersteunen? Hoe help je ze zelf het stuur in handen te nemen? Deel opdrachten op in kleinere taken. Geef het kind keuzeruimte en de sturing/hulp die het nodig heeft. Om zelf te kunnen sturen moet het een goed voorbeeld van sturing hebben gezien. Voor meer informatie zie de QR-code.

TIP: Kijk ook eens kritisch naar het bestaande materiaal in je groep. Vaak kan met een kleine aanpassing het materiaal verrijkt worden.